

Symposium Hogere Varkensgezondheid

“Preventie vraagt om

Hoe voorkom ik dat infecties mijn bedrijf binnenkomen en omslaan in ziektes? Deze vraag staat centraal tijdens het negende symposium Hogere Varkensgezondheid op 20 januari in Venray, net op het moment dat in Nederland twee nieuwe PED-uitbraken zijn aangetoond. “Het aloude adagium ‘voorkomen is beter dan genezen’ is nu zeker van toepassing op de varkenshouderij”, zo begint dagvoorzitter Jan Vullings (vakblad *Boerderij*). “En daar hebben we elkaar voor nodig.”

In de zaal kijken meer dan tweehonderd bezoekers vol verwachting naar het podium. Onder hen varkenshouders, studenten diergeneeskunde en andere geïnteresseerden uit de sector. Voordat het symposium over ‘Preventie 2.0’ begint, blikt Paul van der Meijden (PIC) kort terug op de besloten ochtendsessie voor dierenartsen die dit jaar voor het eerst plaatsvond. “De dierenartsen hebben de hele ochtend over PRRS gesproken”, vertelt hij aan de zaal. “De belangrijkste conclusie was dat pre-

ventie om samenwerking vraagt, waarbij we open en transparant informatie met elkaar delen.”

Gezonde bedrijven

De sprekers van de ochtendsessie waren de varkensartsen Tom Duinhof (GD), Anders Elvström uit Denemarken, Manon Houben (PorQ) en Martijn Steenaert (Boehringer Ingelheim). Duinhof vertelde over het PRRS-project in Noord-Nederland, waarvoor hij onderzoek deed

naar het PRRS-virusvrij maken van transportwagens via een hittebehandeling met een heteluchtkanon. “Inactivatie van PRRS-virus in een veewagen blijkt mogelijk bij 70 graden Celsius. Voorwaarde is wel dat het vloeroppervlak droog is en dat kan alleen bij actieve ventilatie, met draaiende ventilatoren.” Een uur bleek genoeg voor volledige droging en virus-inactivatie van het grootste deel van de vloer. Achterin de wagen droogde de vloer echter pas op nadat de klep na

samenwerking”

<< Felix Rottenberg daagt de varkenshouders in de zaal uit om zichzelf te ‘verkop’ aan hun dorpsgenoten tijdens ‘De varkenshouderij draait door’.

Alfred van Lenthe, sectormanager varkens bij de GD: “We hopen met strenge hygiëne-protocollen en biosecurity de PED-uitbraak binnen de perken te houden.”

Veel varkenshouders grepen hun kans om vragen te stellen aan de deskundigen.

afloop werd geopend. Uit vervolgonderzoek moet blijken of virusinactivatie en droging van de hele vloer ook in 30 minuten lukt. De carrosseriebouwers werken hier al aan, en hebben al oplossingen gevonden om de circulatie van hete lucht achterin de veewagen te verbeteren.

Houben deelde haar ervaringen als coach in het PRRS-project. “We moeten goed rekening houden met wat varkenshouders kunnen en willen.” Ze besprak de eerste

resultaten van de praktijkproef die twee jaar geleden van start ging en die bestaat uit het afleggen van bedrijfsbezoeken (advisering) en monitoring. “Het beeld is dynamisch, het is dan ook nog een tussenstand. De maatregelen zijn voor elk bedrijf anders en hebben tijd nodig om tot resultaat te leiden. Een aantal bedrijven is het gelukt om negatief te blijven, op die bedrijven hebben we dus al twee jaar geen PRRS-virus of antistoffen aangetoond. Daarnaast is een groep bedrijven goed op

weg om ook negatief te worden. We zijn in staat gebleken om de besmettingscyclus op deze bedrijven te doorbreken. Helaas hebben we ook op een paar bedrijven uitbraken waargenomen. Vleesvarkensbedrijven die in een keten liggen blijken de dezelfde PRRS-status te houden.” Aan de proef doen 48 ondernemers mee met in totaal 72 bedrijfslocaties. Het is volgens Houben zaak om proactiever te werk te gaan. “De rol van de dierenarts is uitleggen, stimuleren en controleren, vanuit een

concrete bedrijfsdoelstelling. Ieder bedrijf en iedere veehouder is uniek, per bedrijf is maatwerk nodig.”

PRRS in het buitenland

Anders Elvström sprak over de vrijwillige regionale aanpak die zijn praktijk in Oost-Jutland heeft opgezet. “Het beheersen van PRRS leidt in Denemarken tot minder schade door luchtwegaan-

Alfred van Lenthe (GD). “Tot nu toe* zijn acht bedrijven in Nederland besmet met de milde variant van PED. We hopen met strenge hygiëneprotocolen en biosecurity-maatregelen de uitbraak binnen de perken te houden.” Hij vertelt dat Landen Tuinbouw Organisatie Nederland en de Nederlandse Varkbond Varkenshouders de sector hebben opgeroepen om de hygiëne-protocollen van de GD (zie

ze geeft uitleg over vaccins, hygiëneprogramma's en pro- en prebiotica. Maar wat ze de aanwezigen vooral wil meegeven, is dat de darmgezondheid al in de baarmoeder begint, want daar start de ontwikkeling van de big.

De presentatie van Evelien Alderliesten (Coppens) sluit daar mooi op aan. “Darmgezondheid begint op dag één”, bevestigt zij. “De samenleving van bacteriën in de darmen, microbiota genoemd, wordt in de eerste zeven levensweken opgebouwd en is met voeding te beïnvloeden. In het kraamhok haalt de big zijn energie uit melk. Een prestarter kan dan helpen bij de darmontwikkeling. Goede voeropname voor het spenen is goede voeropname na het spenen.” Om de gevreesde ‘speendip’ te voorkomen geeft zij nog wat extra tips. “Controleer de waterkwaliteit en kies de eerste veertien dagen voor makkelijk verteerbare grondstoffen. Je kunt de biggen stimuleren om te eten door bijvoorbeeld te laten zien hoe je voer in de voerbak strooit en de bak goed in het zicht te zetten.”

Aansluitend laat Pieter Knap, genetisch strategiemanager, zien dat het varken de afgelopen vijftien jaar indrukwekkende genetische ontwikkelingen heeft doorgevoerd. “We fokken op basis van de genen die achter productietekenen zitten, zo kunnen we sturen op spekdikte, groeisnelheid, worpgrootte en biggensterfte. Ook is er steeds meer vooruitgang in het fokken op ziekteresistentie.”

De sprekers van de dierenartsensessie, v.l.n.r.: Anders Elvström, Manon Houben, Martijn Steenaert en Tom Duinhof.

doeningen, hogere inkomsten en minder antibioticumgebruik. Een PRRS-vrij big van 30 kilogram levert vier euro meer op. De afgelopen zeven à acht jaar zijn dierenartsen steeds bewuster geworden van de noodzaak van PRRS-bestrijding. De laatste drie jaar hebben we dierenartsen en consultants gericht getraind via workshops. Hun aanpak is nu homogener en de motivatie groter. Het is zaak dat zowel veehouders als dierenartsen meer gaan samenwerken.” Martijn Steenaert heeft in de Verenigde Staten ook ervaren dat open communicatie het verschil maakt. “Als je een PRRS-uitbraak hebt, vertel je dat dan aan je buurman? Wil jij het weten als je buurman het heeft? Voor een succesvolle aanpak zijn veehouders afhankelijk van hun omgeving.”

Update over PED

De sessie voor varkenshouders begint met een ingelaste update over PED, door

www.gddiergezondheid.nl) strikt na te leven.

De taal van bacteriën

Vervolgens is Johanna Fink-Gemmels (Faculteit Diergeneeskunde) aan het woord over ‘de taal van bacteriën’ en het ontstaan van antibioticaresistentie. Als voorbeeld noemt ze de MRSA-bacterie. “Er zijn talloze subtypes van MRSA, de varkens-MRSA is daar slechts één van en heeft een laag ziekteverwekkend vermogen.” Een van de manieren om een bacterie zoals MRSA te bestrijden, is met bacteriofagen: virussen die zich specifiek op een bepaalde bacterie richten. “Bacteriofagen tasten de gewenste flora op de huid en in de darmen niet aan en werken vaak ook tegen resistente bacteriën.” Ze legt ook uit dat bacteriën in waterleidingen een ‘dunne slijm laag’ (biofilm) kunnen vormen waardoor de kans op chronische luchtweginfecties bij varkens toeneemt en

De Varkenshouderij draait door

Tot slot was het tijd voor een aantal interactieve programmaonderdelen, waaronder ‘De varkenshouderij draait door’, gepresenteerd door Felix Rottenberg. Hij daagde de varkenshouders in de zaal uit om zichzelf te ‘verkopen’ aan dorpsgenoten: hoe haal je de angst voor het onbekende weg? Welke goede kanten van je bedrijf wil je laten zien? Dit bleek vooral belangrijk voor varkenshouders die aan de rand van het dorp wonen. Veel van de aanwezigen laten dorpsgenoten wel hun stal zien en krijgen dan vrijwel altijd positieve reacties. Ook een mooi voorbeeld van de manier waarop openheid en samenwerking de sector vooruit helpt.

**Ten tijde van het symposium was dit de stand van zaken. Bij het ter perse gaan van deze GD Varken is het aantal opgelopen tot ruim twintig vastgestelde milde PED-besmettingen. Zie www.gddiergezondheid.nl voor de huidige situatie.*